

تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری

(مورد مطالعه: شهر سمنان)^۱علی اصغر خراسانی نژاد^۲، معصومه حافظ‌رضازاده^۳، مریم کریمیان‌بستانی^۴

تاریخ دریافت: 1399/03/15

از صفحه 119 تا 144

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی

تاریخ پذیرش: 1399/06/05

سال هشتم، شماره سی‌ام، تابستان 1399

چکیده

امروزه با گسترش مقوله شهرنشینی در شهر سمنان، اتخاذ رویکردهای تحولی مبتنی بر جامعه‌محوری، استخدام فناوری‌های نوین، حفظ امنیت و همچنین رصد و پایش روند تغییرات محیطی و اجتماعی با نگاه علمی و مسئله‌محور به‌منظور هوشمندی پلیس ضروری به نظر می‌رسد، در این راستا هدف پژوهش حاضر تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری (مورد مطالعه: شهر سمنان) می‌باشد. پژوهش حاضر ماهیتی کاربردی دارد. روش تحقیق کمی می‌باشد و داده‌های آن از طریق منابع کتابخانه‌ای شامل (فیش‌برداری، اینترنت) و میدانی (پرسش‌نامه، مصاحبه) فراهم شده است. کارکنان نیروی انتظامی سمنان، به‌عنوان جامعه آماری پژوهش حاضر انتخاب و حجم نمونه با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند تعداد (۳۰) نفر تعیین شد. به‌منظور سنجش و تجزیه و تحلیل از نرم‌افزار «اس‌پی‌اس‌اس»^۵ استفاده شد. نتایج آزمون رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام نشان داد، متغیر مستقل (امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند) با متغیر وابسته (امنیت شهری) دارای رابطه معناداری در سطح $P=(0/5)$ می‌باشد. همچنین نتایج آزمون کای اسکویر برای تعیین تأثیر و ارتباط بین امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و امنیت شهر سمنان با مقدار کای اسکویر به‌دست‌آمده (۰/۰۰۰)، نشان از ارتباط معنادار و مثبت بین جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و ارتقاء امنیت شهر سمنان دارد. در نهایت بر اساس نتایج به‌دست‌آمده در هر دو آزمون، سامانه کنترل گشت‌های انتظامی (پلیس پیشگیری) با بیشترین میزان R ، (۰/۹۴۳) و بیشترین میزان وی کرامرز (۰/۸۹۳)، بیشترین ارتباط معنادار بین این امکانات و ارتقاء امنیت شهر سمنان می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: امنیت شهری، امکانات و زیرساخت، پلیس هوشمند، شهر سمنان.

1- این مقاله از رساله دکتری آقای علی اصغر خراسانی‌نژاد با عنوان «تحلیل و ارائه الگوی توسعه امنیت شهری با استفاده از ابعاد شهر هوشمند (مورد مطالعه: شهر سمنان)» استخراج شده است.

2- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زاهدان، زاهدان، ایران.

3- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زاهدان، زاهدان، ایران، (نویسنده مسئول)، Rezazadeh2008@gmail.com

4- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد زاهدان، زاهدان، ایران.

5- SPSS

با رشد اقتصاد و تحولات اجتماعی، در طول قرون گذشته مردم از روستاها به شهرها نقل مکان کردند و نتیجه آن، بزرگ‌ترین موج شهرنشینی در سراسر جهان بود. چنین برآورد می‌شود که تا سال (۲۰۳۰)، جمعیت شهری به (۵) میلیارد نفر می‌رسد (چیزی حدود ۶۰ درصد جمعیت جهان) و فرصت‌های عظیمی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی شهرها فراهم خواهد کرد (نیروتی و همکاران^۱، ۲۰۱۴: ۲۸). این امر نشان می‌دهد که شهرها، نقطه واقعی و کانونی راهبردهای سیاسی و اقتصادی هستند (اسماعیل‌زاده و همکاران، ۱۳۹۸: ۱۴۶). فضاهای شهری به‌عنوان بستر زندگی و فعالیت شهروندان باید بتوانند با توجه به شباهت‌ها و تفاوت‌های میان افراد و گروه‌های سنی و اجتماعی، جنسی؛ محیطی امن، سالم، پایدار و جذاب را برای همه افراد فراهم کنند و به نیاز تمامی اقشار اجتماعی پاسخ مناسب بدهند و پاسخگوی حداقل نیازها باشند (شریعتی، ۱۳۸۴: ۱۰). در بین مسائل مختلف شهری، امنیت جایگاه ویژه‌ای در آرامش و زندگی خوب شهری دارد. امنیت از نیازهای اساسی انسان است که نحوه پاسخگویی به آن تأثیر مستقیم در ارضاء نیازهای دیگر او دارد (حسین‌زاده و همکاران، ۱۳۹۴: ۱). بی‌تردید هیچ عنصری برای پیشرفت، توسعه و تکامل یک‌جانبه و همچنین شکوفایی استعدادها، مهم‌تر از عنصر امنیت و تأمین آرامش در جامعه نبوده و توسعه اجتماعی، خلاقیت و فعالیت ارزشمند، بدون امنیت امکان‌پذیر نخواهد بود (کامران و شعاع‌برآبادی، ۱۳۸۹: ۲۷). لازمه داشتن یک جامعه فعال و پویا با ابعاد پایدار منوط به داشتن امنیت در آن می‌باشد. این مسئله در کنار برآورد نیازهای اساسی از ارکان اصلی پایداری در رشد و توسعه شهرها نیز قلمداد شده است (کولتر و همکاران^۲، ۲۰۱۰: ۱۱). شهرهای کنونی جهان به دلیل افزایش جمعیت و پیچیده‌تر شدن، دشواری‌های بیشتری در راه تحقق امنیت دارند (دادخواه و همکاران، ۱۳۹۴). امروزه با گسترده و پیچیده شدن جوامع موضوع امنیت ابعاد گسترده و پیچیده‌ای به خود گرفته است. شناخت و کنترل امنیت در شهرها نگاه دقیق و همه‌جانبه‌ای را می‌طلبد تا بتوان ابعاد گوناگون امنیت را درک و به کشف ارتباط‌های پنهان میان آن ابعاد در سطوح مختلف پرداخت. اهمیت کاربرد

1- Neirotti et al

2- Cutler et al

121 فناوری اطلاعات نوین در مدیریت شهری با توجه به وجود مسائل مختلف در سامانه‌های شهری امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است (حسین‌زاده و همکاران، ۱۳۹۴: ۲). استفاده از فناوری‌های هوشمند و خدمات هوشمندسازی به‌منظور بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی انسان‌ها انجام می‌پذیرد (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱). فناوری در طی چند دهه گذشته نقش بسیار مهمی را در زندگی روزمره ما ایفا کرده است. دیجیتالی شدن تقریباً بر هر چیزی از زندگی شخصی مانند تحصیلات، سلامت، کسب‌وکار و تجارت، زیرساخت‌های فیزیکی و حاکمیت تا امنیت ملی، تأثیر می‌گذارد. فناوری اطلاعات و ارتباطات به بخش ضروری زندگی مدرن تبدیل شده است و ما در اداره زندگی شخصی خود، جامعه، اجرای فرآیندهای کسب‌وکار و زیرساخت‌های مهم تا حد زیادی به زیرساخت اطلاعات و ارتباطات وابسته هستیم. از این‌رو، بیشتر دولت‌ها برای مدیریت انرژی، آب، حمل‌ونقل، ضایعات، نظارت و امنیت، تمایل به پذیرش مفاهیم «هوشمند» دارند (اوزیک^۱، ۲۰۱۶: ۸). روند هوشمندسازی شهرهای جهان در یکی دو سال گذشته با سرعت بسیار زیادی طی شده است؛ به‌گونه‌ای که بسیاری از شهرها در کشورهای پیشرفته را می‌توان نیمه‌هوشمند دانست. پلیس هوشمند و استفاده از فناوری‌های نوین در ارتقاء امنیت، از مهم‌ترین مواردی است که در هوشمندسازی شهرهای جهان تأثیرگذار بوده است (لک و جوادیان، ۱۳۹۰: ۳۱).

امروزه استفاده از فناوری‌های نوین و فناوری اطلاعات، پلیس را دستخوش تغییرات اساسی کرده است. به همین دلیل رویکرد پلیس، رویکردی علمی و دانش‌محور است. در حقیقت گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در رشد و توسعه هر جامعه و ارتقاء توانمندسازی سازمان‌ها از جمله پلیس، نقشی انکارناپذیر دارد. توانمندی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نیز در قرن بیست و یکم دقیقاً وابسته به توسعه و گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات و کاربرد آن است. این سازمان می‌تواند با بالا بردن ظرفیت و منابع کافی به‌منظور دسترسی و استفاده سریع از دانش، اطلاعات و فناوری توانمندی‌های خود را نشان داده و از فرصت‌ها بهره‌برداری لازم را داشته و تفاوت و تأثیرگذاری خود در جامعه را برای ساماندهی امنیت عمومی دوچندان سازد (همان منبع).

پلیس هوشمند به این معنی است که از فناوری و تحلیل استفاده می‌کند تا به شیوه راهبردی از فعالیت‌های پلیسی پشتیبانی کند. بسیاری از حوزه‌ها اکنون از برخی از رویکردهای پلیس هوشمند، مانند استفاده از فناوری تازه برای جمع‌آوری کارآمدتر داده، نمایش داده، به اشتراک‌گذاری اطلاعات و نیز تحلیل داده، استفاده می‌کنند. هدف اولیه پلیس هوشمند بهبود عملکرد پلیس (بر اساس میزان پاک‌سازی و تعداد جرم‌های گزارش‌شده) از طریق استفاده کارآمد از منابع پلیس است (کریمی‌خوزانی و جاپلقیان، 1393: 139).

امروزه نیاز به پارادایم تازه در خدمات پلیسی احساس می‌شود که جنبه‌های گوناگون مفاهیم پلیسی موجود را تلفیق کند و اثربخشی پلیس را متناسب با واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی پیش روی افزایش دهد؛ همچنین دسترسی به ابزار مبارزه با جرم فناوری محور را به رسمیت بشناسد (کریمی‌خوزانی و جاپلقیان، 1393: 127). دلیل کلی برای استفاده از فناوری اطلاعات در سازمان‌های پلیس بهبود عملکرد پلیس، بهره‌وری و کارآمدی در کاهش جرم است. از دلایل دیگر می‌توان به فراهم آوردن اطلاعات فوری و صحیح برای سازمان‌های دیگر از قبیل شرکت‌های بیمه و ترافیک اشاره کرد. یافته‌های تحقیقات تجربی نیز از اهمیت استفاده از فناوری اطلاعات در سازمان‌های پلیس فناوری حمایت کرده‌اند (مرادی و همکاران، 1389: 79). چان و همکاران (2001)، دریافتند که اکثر نیروهای پلیس معتقدند اطلاعات و به اشتراک گذاشتن آن‌ها، همکاری و تعامل در بین نیروها را افزایش داده است و به نیروها اجازه می‌دهد که اطلاعات را سریعاً کنترل کرده و نیز پاسخ‌دهی سریعی داشته باشند (نون و کوینت¹، 2002).

در این میان شهر سمنان، یکی از شهرهای ایران و مرکز استان سمنان می‌باشد. جمعیت شهر سمنان از (29039) نفر در اولین دوره سرشماری نفوس و مسکن در سال (1335) به (185129) نفر در سال (1395) رسیده است؛ بنابراین با توجه به افزایش جمعیت و توسعه کالبدی، ضرورت روزافزون فناوری‌های نوین در حوزه هوشمندسازی شهری به منظور ارتقاء امنیت بیش‌ازپیش موردتوجه بوده است. در سال‌های اخیر دستاوردهای زیادی در خصوص هوشمندسازی در شهر سمنان انجام به‌دست‌آمده است که می‌توان به ارتقاء کمی و کیفی تجهیزات پلیسی و استفاده از فناوری‌های روز، در راه

تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری ... 123

پایدارسازی توسعه شهر هوشمند اشاره کرد. سازمان‌های نظامی و انتظامی در سمنان پیگیر موضوع هوشمندسازی بوده‌اند ولی تنها این ارگان‌ها متولی هوشمندسازی نیستند و باید تمام ذی‌نفعان شهر از جمله مردم در این زمینه مشارکت کنند. باید در شهر سمنان بستر لازم را برای فعالیت و مشارکت بخش خصوصی فراهم کنند و مدیران شهری نیز از آن حمایت کنند؛ بنابراین در این پژوهش با توجه به اهمیت این موضوع به تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری سمنان پرداخته می‌شود. محقق در همین رابطه به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش می‌باشد که آیا امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری سمنان مؤثر بوده است؟

پیشینه پژوهش

جدول شماره (۱). پیشینه پژوهش.

نویسندگان سال	عنوان	نتایج
شاه‌محمدی اردبیلی و همکاران ۱۳۹۷	مروری بر چالش‌ها، خطرات و امنیت سایبری در شهرهای هوشمند	شهر هوشمند طیفی از تکنیک‌های نویدبخش همانند اینترنت اشیا، سامانه‌های سایبری فیزیکی، تجزیه و تحلیل داده‌های بزرگ و کنترل بلادرنگ را استفاده می‌کند تا خدمات هوشمند را توانمند ساخته و به بهبود زندگی مردم کیفیت ببخشد. هنگامی که شهرها هوشمندتر می‌شوند، ممکن است که مردم از یک سری تهدیدهای امنیتی و حفظ حریم خصوصی ناشی از آسیب‌پذیری‌های کاربردهای شهر هوشمند متضرر شوند.
صنعتی ۱۳۹۷	امنیت و حریم خصوصی در برنامه‌های کاربردی شهر هوشمند: چالش‌ها و راهکارها	یک شهر هوشمند می‌تواند دنیای فیزیکی را در زمان واقعی نظارت کند و سرویس‌های هوشمندی برای ساکنان محلی و مسافران ارائه کند؛ سرویس‌ها و خدماتی چون حمل و نقل، بهداشت و درمان، محیط، سرگرمی و انرژی. با این حال، نگرانی‌هایی در مورد امنیت و حفظ حریم خصوصی به وجود می‌آید؛ زیرا برنامه‌های کاربردی شهر هوشمند نه تنها طیف گسترده‌ای از اطلاعات حساس به حریم خصوصی را برای مردم و محافل اجتماعی جمع‌آوری می‌کنند، بلکه امکانات شهر را کنترل می‌کنند و زندگی مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهند.
صابری ۱۳۹۵	ارتباط شهر الکترونیک، توسعه پایدار و مدیریت یکپارچه شهری با نظم و امنیت	ارائه مهارت و دانش زندگی به افراد باید به گونه‌ای استاندارد در روند یک نظام اجتماعی جریان داشته باشد تا بتواند افراد را با روند و مسیر خود همسو کند و در نهایت فضایی ایده‌آل را برای زندگی افراد اجتماع بسازد.
احمدیان و ۱۳۹۵	ساختمان‌های	محورهای شهر هوشمند از جمله مدیریت هوشمند ساختمان‌هاست.

نویسندگان سال	عنوان	نتایج
عظیمی نیا	هوشمند BMS حرکتی به منظور ارتقاء امنیت شهری	سیستم مدیریت هوشمند ساختمان به عنوان یکی از ارکان اصلی شهر هوشمند با به کارگیری آخرین فناوری‌ها و بهترین اصول طراحی مصالح سامانه‌ها و فناوری‌ها در صدد افزایش امنیت شهروندان آن هم از ساختمان‌های محل زندگی و به وسیله خود شهروندان است.
تره‌باری و تره‌باری	کاربرد سامانه‌های هوشمند حمل و نقل شهری در تأمین ایمنی و امنیت عابران پیاده	سرمایه‌گذاری ملی، منطقه‌ای و شهری در مراکز کنترل و مدیریت ترافیک جدید و به روز برای ایجاد بانک‌های اطلاعاتی از داده‌های مؤثر بر جریان ترافیک شهری و استفاده بهینه از این داده‌ها به منظور بهبود وضعیت حمل و نقل مسافری و باری و کاهش تلفات جاده‌ای و شهری است.
سلطانی و همکاران	معرفی فناوری‌های شهر هوشمند و بررسی چالش‌های امنیت سایبری آن‌ها	مؤلفه‌های مختلف شهرهای هوشمند بر فناوری اطلاعات و ارتباطات، چالش‌های امنیت سایبری موجود در این حوزه بر شهرهای هوشمند تأثیر می‌گذارد.
فولادبند	شهر الکترونیک، امنیت اطلاعات و شهروندان	نقش شهروندان در تأمین امنیت اطلاعات قابل توجه است. شهروند الکترونیک با استفاده از دانش و مهارت کافی در زمینه مقابله با آسیب‌پذیری‌های امنیتی، به خوبی می‌تواند از امکانات شهر الکترونیک استفاده کند.
لایساکتک و ریستویچ ^۱	شهر هوشمند، ایمنی و امنیت	می‌بایست در همه زمینه‌ها، توسعه فناوری پس از آموزش شهروندان در مورد استفاده از آن‌ها باشد. حتی پیشرفته‌ترین شهر هوشمند اگر ویژگی شهروند هوشمند و آموزش را از دست بدهد، موفق نخواهند بود.
کون ژنگ و همکاران ^۲	امنیت و حریم خصوصی در کاربردهای شهر هوشمند: چالش‌ها و راه‌حل‌ها	حجم در حال رشد داده‌ها و دستگاه‌ها در یک شهر هوشمند، حاکی از ایجاد مسائلی باز در زمینه حریم خصوصی و سرویس‌های هوشمند می‌باشد. مهاجمین از داده‌های مربوط به هوش انسانی استفاده کرده و به داده‌های بزرگی دسترسی پیدا می‌کنند، به آن صورت که حریم خصوصی مالکین داده‌ها ممکن است نقض شود؛ حتی اگر طرح‌های رمزنگاری متداول نیز روی داده‌های بزرگ اعمال شده باشند. جایگزینی برای تشخیص این مهاجم داخلی، افزایش ردیابی و نیز اجازه به شخص ثالث قابل اعتماد برای نظارت و ممیزی داده‌ها است. در همین حال، اقدامات مشارکت‌کنندگان در میان بخش‌های قانون‌گذار، صنایع، دانشگاه‌ها و شرکت‌های تجاری نیز برای ارائه قوانین و خط‌مشی‌های حریم خصوصی، لازم و ضروری می‌باشد. علاوه بر این، حریم خصوصی داده‌ها، دسترسی و مدیریت باید به صورت هم‌زمان حاصل شود.

1- Lacinak and Maros

2- Kuan Zhang et al

نویسندگان سال	عنوان	نتایج
بیفولکو و همکاران ^۱ ۲۰۱۶	فناوری اطلاعات و ارتباطات و پایداری در مدیریت شهر	فناوری اطلاعات و پایداری به‌عنوان عناصر اصلی در فرآیند مدیریت شهر می‌باشند؛ زیرا که آن‌ها با تمام خدمات مربوطه در یک شهر هوشمند نقطه اتصال و نقش کلیدی در برنامه‌ریزی شهر هوشمند بازی می‌کنند. به‌طور خاص، پایداری و فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند به‌عنوان ابزار فعال‌سازی روند هوشمندسازی دیده شود.
اوزیک ^۲ ۲۰۱۶	امنیت سایبری رکن ضروری شهرهای هوشمند	نتایج فناوری اطلاعات و ارتباطات به بخش ضروری زندگی مدرن تبدیل شده است؛ و ما در اداره زندگی شخصی خود، جامعه، اجرای فرآیندهای کسب‌وکار و زیرساخت‌های مهم تا حد زیادی به زیرساخت اطلاعات و ارتباطات وابسته هستیم.
آیا دوربین مداربسته بر میزان جرم و جنایت مؤثر است؟ ^۳ ۲۰۱۶	آیا دوربین مداربسته بر میزان جرم و جنایت مؤثر است؟	ارزیابی شواهد و مطالعه موردی از آمستردام این احتمال وجود دارد که به دلیل وجود دوربین مداربسته در یک مکان، مکان انجام جرم نیز تغییر یابد، به‌عنوان مثال: تجاوز، زدوخوردهای خیابانی و سرقت اتومبیل به مکان‌هایی با پتانسیل وقوع جرم بالا جای‌جایی قابل توجهی داشته‌اند.
آناستازیا ^۴ ۲۰۱۲	مفهوم شهرهای هوشمند؛ به سمت توسعه جوامع	شبکه باند پهن (ارتباطات بی‌سیم، ماهواره‌ای، کابلی و ...) تا حد زیادی پتانسیل‌های تعامل بازیگران مختلف (افراد، کسب‌وکارهای کوچک، نهادها و حکومت‌های محلی) را از طریق فراهم کردن دسترسی به منابع اطلاعات و دانش در سراسر شهر و همچنین طیف وسیعی از ابزارها برای اتصال در سطح محلی و جهانی تحت تأثیر قرار می‌دهد.

مبانی نظری پژوهش

امنیت و امنیت شهری

امنیت یکی از نیازهای فطری بشر است که با جوهر هستی انسان پیوند ناگسستنی دارد (هاشمی و یوسفی بهلولی، ۱۳۹۱: ۲۱۳۵). قرآن کریم نیز یک مکان مطلوب برای بندگان صالح خدا را مکانی آباد و امن می‌داند و در واقع نعمت امنیت و آرامش را در رأس نعمت‌ها و زمینه توسعه در رزق و اقتصاد جامعه می‌داند (سوره نحل، آیه ۱۱۲). در یک تقسیم‌بندی عمده می‌توان گفت: امنیت فردی ناظر بر آرامش و آسایشی خواهد بود که خود فرد بدون در نظر گرفتن امکانات جامعه برای خود فراهم می‌کند. در مقابل، امنیت اجتماعی، آرامش و آسودگی مهیا شده از طرف جامعه برای اعضاء خود به کار

1- Bifulco et al
2- Ivezic
3- Flight
4- Anastasia

می‌رود. در فضای شهری نیز احساس امنیت شهری به این معناست که شهروندان بتوانند آزادانه جابه‌جا شوند؛ با همشهریان خود ارتباط برقرار کنند؛ و به فعالیت‌های اجتماعی بپردازند، بدون آنکه تهدید شوند (صانعی، 1382: 150).

از جنبه اجتماعی می‌توان شهر را به‌عنوان چارچوب خاصی در راستای خلق فرصت‌های متمایز برای زندگی مشترک معنا کرد. به واسطه اشکال غیرمستقیم پیوند معاشرت و تعاملات، شخصیت شهروندان چندوجهی می‌شود. همچنین گروه‌ها دارای تأثیر مستقیم بر طرح شهر هستند و این یکی از معضلات بر سر پیوندهای اجتماعی است. پژوهشگران در چارچوب واقع‌بینانه‌ای امنیت را در واژه‌های سیاسی و انتظامی تعریف کرده‌اند و به‌طور کلی بیشتر آن را به معنی حمایت از ارزش‌ها و مقابله با خطرها و دشمن می‌دانند. بعضی از معیارهای شهرسازی در تأمین امنیت یک فضا، اختصاص به جنسیت، سن و غیره ندارند و برای کل جامعه کاربرد خواهند داشت نظیر ملاک‌های طراحی یک فضای امن شهری (روشنایی مناسب، «حس دیده‌شدن، شنیده شدن و مراقبت عمومی»، دسترسی به کمک و دید کافی و خوانایی محیط، نگهداری و جلوگیری از تخریب و وندالیسم و ...) (صنعتی، 1397). مبانی نظری نظم و امنیت، معطوف به فلسفه وجود این دو مفهوم و رابطه کنش متقابل آن‌ها در جامعه می‌باشد و از بنیادی‌ترین مؤلفه‌های هر جامعه محسوب می‌شود؛ بنابراین در هر جامعه‌ای نتیجه امحاء نظم و امنیت، ازهم‌پاشیدگی آن جامعه خواهد بود. در مقابل، زیربنای هر سازمان پایدار اجتماعی متشکل از مؤلفه‌های بنیادی و متناظر آن از نظم و امنیت اجتماعی است (صالحی، 1387: 17). امنیت، احساس آرامش و اطمینان از عدم تعرض به جان، مال و سایر حقوق انسان است. این ارزش انحصاری، یکی از ضرورت‌های زندگی فردی و اجتماعی است. در زمان‌های گذشته، حصارهای اطراف شهرها و خندق‌های اطراف آن‌ها، حریم امنی را برای شهر و ساکنان آن ایجاد می‌کرد و به‌این ترتیب شهر از تعرض بیگانگان مصون می‌شد. مهم‌ترین نیاز از نظر روحی امنیت است که به‌عنوان مهم‌ترین هدف زندگی و جوهر سلامت روانی فرد تلقی می‌شود. در طبقه‌بندی نیازها که توسط مازلو به انجام رسیده است، امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیک (آب، غذا و ...) به‌عنوان دومین طبقه از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین نیازها معرفی شده است. به عقیده مازلو (1968) هنگامی که نیازهای فیزیولوژیک برآورده شدند، بلافاصله مردم توجهشان به

برآورده ساختن و ارضاء نیازهای سطح بالاتر نظیر امنیت خواهد جلب خواهد شد. این نیازها شدیداً و به گونه‌های تنگاتنگ با توانایی‌های اجتماعی و کالبدی محیط در رابطه‌اند (همان منبع، ۲۲). مفهوم امنیت به دفاع یا حفاظت از خود، خانواده، دوستان و اموال بازمی‌گردد. مفهوم امنیت در فضای شهری از یک‌سو با جرم ارتباط پیدا می‌کند؛ اگرچه از آن بسیار متفاوت است و از سوی دیگر با مفهوم قربانی جرم واقع‌شدن و ترس از آن در ارتباط است؛ بنابراین می‌بایست میان ترس و خطر یا احساس امنیت کردن و در امان بودن تفاوت قائل شد. از نظر علمی، درک اثرات جرم یعنی ترس از وقوع جرم، به‌اندازه خود آن یعنی خطرهای آماری حاصل از وقوع جرم اهمیت دارد. واکنش نسبت به ترس از قربانی‌شدن باعث می‌شود که بسیاری از مردم از خطرات دوری کنند یا حداقل، میزان در معرض خطر قرار گرفتنشان را کاهش دهند. این خود می‌تواند منجر به عدم حضور مردم نه‌تنها در یک مکان خاص بلکه در بیشتر فضاهای عمومی شود (کارمونا و همکاران^۱، ۱۳۸۸: ۲۴۱). مفهوم فضای شهری امن در مقابل مفهوم فضای شهری ناامن قرار دارد. پدیده ناامنی دارای دو جنبه عینی و ذهنی است و کلیه عرصه‌های زندگی را در بر می‌گیرد. مقوله ناامنی از جنبه عینی، کلیه مظاهر ناامنی از جمله سرقت، قتل، خشونت و ... را شامل می‌شود؛ و مقوله ناامنی از جنبه ذهنی، شامل داوری در خصوص امنیت منطقه و فضا است. ناامنی، پدیده‌ای همانند فقر است و می‌توان گفت که فقر مقدمه دیگر پدیده‌های آسیب‌شناختی از جمله ناامنی، خشونت شهری و غیره است (صالحی، ۱۳۸۷: ۱۰۷) جین جیکوبز در کتاب زندگی و مرگ شهرهای بزرگ آمریکا، به مسئله امنیت و عوامل بازدارنده فضایی و کالبدی شهرها و محله‌ها اشاره می‌کند. وی بیان می‌کند که آرامش فضای شهری از ابتدا به‌وسیله پلیس تأمین نمی‌شود؛ ولی با حضور پلیس تضمین می‌شود. آرامش فضای شهری ابتدا به‌وسیله شبکه ناخودآگاه و پیچیده اجتماعی و استانداردهای موجود میان مردم حفظ می‌شود. او در مورد خود انتظامی بودن یک خیابان چنین توضیح می‌دهد: می‌باید چشم‌هایی همواره خیابان را بنگرند، چشم‌های کسانی که ما همواره آنان را مالکین طبیعی و حقیقی خیابان می‌نامیم. پیاده‌روهای خیابان می‌باید به‌صورت مداوم مورد استفاده قرار گیرد تا بر چشم‌های ناظر بر خیابان افزوده شود و به ساکنین خیابان شیوه نظارت به

حیابان آموزش داده شود (جیکوبز، ۱۹۶۴، ۴۱). این پژوهش در راستای نظریه نابسامانی اجتماعی و جرم پیش می‌رود که بر طبق این دیدگاه، نابسامانی روزافزون اجتماعی در نتیجه افزایش بیش‌ازحد جرائم می‌باشد. «کلیفوارد شاو» و «هنری مک کی»^۲ سه عامل اجتماعی را شناسایی کرده‌اند که سازمان اجتماعی را کاهش می‌دهند. این سه عامل مشتمل بر منزلت پایین اقتصادی، ناهمگنی قومی و نژادی و تحرک مسکونی می‌باشند. افزون بر این «سامپسون و گراو»^۳ (۱۹۸۹)، اختلال و نابسامانی خانوادگی و شهرنشینی را به‌عنوان دلایل نابسامانی اجتماعی بیان کرده‌اند. پژوهش‌های تجربی «سامپسون»^۴ (۱۹۹۷)، «سامپسون و گراو»^۵ (۱۹۸۹) و «وارنر و پیرس»^۶ (۱۹۹۳)، نظریه نابسامانی و جرم را تأیید کرده‌اند (اوشن^۷، ۲۰۱۰: ۵۳).

پلیس هوشمند

با توجه به پیچیدگی شهرها تنها استفاده از روش‌های سنتی کافی نیست. استفاده از فناوری نوین در این راستا می‌تواند گام مهمی به‌سوی برنامه‌ریزی در جهت کاهش جرم باشد. امروزه فناوری اطلاعات به دلیل برخورداری از ویژگی‌هایی چون سرعت، دقت، سهولت، انعطاف‌پذیری و قابلیت گسترش، به‌صورت روزافزونی موردتوجه و استفاده مؤسسات قرار می‌گیرد (اشنایدر و کیچن^۷، ۱۳۸۷: ۵).

پلیس به‌عنوان نیروی تأمین‌کننده نظم و امنیت در جامعه شناخته می‌شود و می‌بایست برای چنین نیرویی، تسهیلات خاصی در نظر گرفته شود تا بتواند با استفاده از آن‌ها به انجام مأموریت‌های خود پرداخته و رضایت عمومی را در پی داشته باشد (فرجی‌راد و همکاران، ۱۳۹۶: ۸۸).

پلیس هوشمند به این معنی است که از فناوری و تحلیل استفاده می‌کند تا به شیوه راهبردی از فعالیت‌های پلیسی پشتیبانی کند. بسیاری از حوزه‌ها اکنون از برخی از رویکردهای پلیس هوشمند، مانند استفاده از فناوری تازه برای جمع‌آوری کارآمدتر داده،

1- Jane Jacobs

2- Clifordshaw & Henery Mc Kay

3- Sampson and Grove

4- Sampson

5- Warner & Pierce

6- Ochsen

7- Schneider and Kitchen

تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری ... 129

نگایش داده با اشتراک‌گذاری اطلاعات و نیز تحلیل داده استفاده می‌کنند. هدف اولیه پلیس هوشمند بهبود عملکرد کل پلیس (بر اساس میزان پاک‌سازی و تعداد جرم‌های گزارش‌شده) از طریق استفاده کارآمد از منابع پلیس است. نمونه‌های کارآمدی شامل آرایش منابع مجریان قانون در موقعیت‌هایی است که احتمال وقوع جرم در بهبود زمان‌های پاسخ‌دهی به جرم‌ها در حال پیشرفت است (کریمی‌خوزانی و جاپلقیان، ۱۳۹۳: ۱۳۹)

وقتی از هوشمندی در سازمان پلیس سخن به میان می‌آید، دو نوع هوشمندی مدنظر است. نقطه بیانی مدیریت هوشمند و دیگری مدیر هوشمند که منظور از مدیریت هوشمند بهره‌گیری از فرآیندها و سبک‌هایی است که به اداره کارآمدی سازمان نتیجه می‌رساند و موجب کاهش خطا و کاستی‌ها شده و بستر انجام سریع و دقیق مأموریت را مهیا می‌سازد. امروزه شاهد تغییراتی اساسی در نحوه خدمت‌رسانی به مردم هستیم. از ایجاد سامانه‌های هوشمند و استفاده از تجهیزات نوین با بهره‌مندی از هوش مصنوعی در حوزه‌های مختلف از جمله گذرنامه، گواهینامه، خدمت سربازی گرفته تا خدمات الکترونیکی، اپتیکی و دوربین‌های کنترل ترافیک و تکمیل باندهای اطلاعات و آگاهی.

پلیس هوشمند همان‌طور که در شکل زیر نشان داده شده است سه عنصر اولیه دارد که در ادامه تشریح می‌شود:

شکل شماره (۱). مؤلفه‌های مفهومی پلیس هوشمند، کریمی‌خوزانی و جاپلقیان، (۱۳۹۳)، ص (۱۴۰).

پلیس هوشمند به‌مثابه پارادایم خدمات پلیسی از بیشتر مفاهیم نظری پژوهش‌های پشتیبان پلیس جامعه‌محور و به‌تبع آن پلیس مسئله‌محور بهره برده است. رویکرد پلیس هوشمند رویکردی مسئله‌محور است. روش اجرایی پلیس هوشمند با الگوی پویا، تحلیل، پاسخ و ارزیابی که در پلیس مسئله‌محور مورد استفاده قرار می‌گیرد کاملاً همسو است (ریکمن و همکاران¹، ۲۰۱۳).

روش پژوهش

پژوهش حاضر ماهیتی کاربردی دارد. روش تحقیق کمی و داده‌های آن از طریق منابع کتابخانه‌ای شامل (فیش‌برداری، اینترنت) و میدانی (پرسش‌نامه، مصاحبه) فراهم شده است. در این پژوهش جمع‌آوری مبنای نظری به روش قیاسی و تعمیم نتایج به‌صورت استقرایی بوده است. کارکنان نیروی انتظامی سمنان، به‌عنوان جامعه نمونه پژوهش انتخاب و حجم نمونه با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند تعداد (۳۰) نفر تعیین شد. شایان‌ذکر است در این پژوهش به‌منظور سنجش و تجزیه و تحلیل از نرم‌افزار «اس‌پی‌اس‌اس» استفاده شده است. گفتنی‌است پرسشنامه در بخش اول به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان و در بخش دوم به یافته‌های استنباطی پژوهش پرداخته شده است. همچنین در راستای روشن شدن تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری در شهر سمنان، مقدار پایایی آن نیز تعیین شده است. پایایی دلالت بر آن دارد که ابزار اندازه‌گیری در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسانی به‌دست می‌دهد؛ دامنه ضریب اعتبار از صفر تا یک است. برای تعیین پایایی ابزار اندازه‌گیری شیوه‌های مختلفی وجود دارد. از جمله روش اجرای دوباره (باز آزمایی)، روش مواد موازی، روش توصیف، روش کودر، ریچاردسون و آلفای کرونباخ. مشهورترین ضریب اعتبار از طریق یک‌بار اجرای آزمون توسط کرونباخ ارائه شده است که به ضریب آلفای کرونباخ معروف است. این روش برای محاسبه درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه به کار می‌رود. در این ابزار پاسخ هر پرسش می‌تواند مقادیر عددی مختلف را اختیار کند. اعتبار روایی این پژوهش بر اساس اعتبار محتوایی است. اعتبار محتوایی یک آزمون، معمولاً توسط افرادی متخصص در موضوع مورد مطالعه تعیین می‌شود. برای افزایش اعتبار

این پژوهش، پرسشنامه تهیه‌شده در اختیار تعدادی از افراد مطلع قرار داده شده تا مطالعه کرده و نظر خود را بیان کنند. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ از بسته نرم‌افزاری «اس‌پی‌اس‌اس» محاسبه شد. دامنه آلفای کرونباخ می‌تواند بین صفر تا یک باشد. هرچه آلفای کرونباخ به سمت (۱) میل کند؛ پایایی بیشتر است. اگر آلفای کرونباخ کمتر از (۰/۵) باشد؛ ابزار کار فاقد پایایی است. آلفای کرونباخ (۰/۵ تا ۰/۷) پایایی متوسط و قابل قبول را دارد. در این پژوهش پرسشنامه با ضریب آلفای کرونباخ (۰/۷۸۰)، از پایایی قابل قبولی برخوردار است. برای بررسی بهتر مسئله جایگاه امکانات، زیرساخت‌های پلیس هوشمند و ارتقاء امنیت شهری و ارتباط بین این دو متغیر ابتدا باید با مروری اجمالی به امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند که تأثیر مستقیم بر ارتقاء امنیت شهر سمنان دارند، مسئله را دقیق‌تر بررسی کرده و گویه‌های آن را احصاء کنیم.

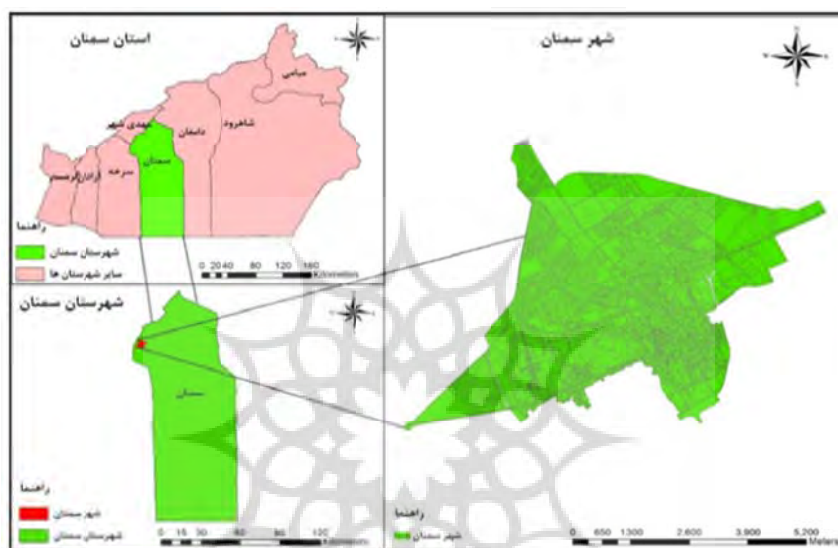

شکل شماره (۳). مدل مفهومی پژوهش.

قلمرو پژوهش

سمنان یکی از شهرهای ایران، مرکز استان سمنان و شهرستان سمنان است. این شهر در جنوب رشته‌کوه البرز و شمال دشت کویر در راه تهران به خراسان قرار گرفته و

آب‌وهوای آن خشک و معتدل است. این شهر در حدفاصل سه شهر دامغان، گرمسار و مهدیشهر در طول جغرافیایی (۵۳) درجه و (۲۳) دقیقه و عرض جغرافیایی (۳۵) درجه و (۳۴) دقیقه واقع شده و ارتفاع متوسط آن از سطح دریا (۱۱۳۰) متر است. جمعیت شهر سمنان بر اساس نتایج سرشماری سال (۱۳۹۵) خورشیدی، برابر بر (۱۸۵۱۲۹) نفر بوده است.

شکل شماره (۲). محدوده و موقعیت مورد مطالعه.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

بر طبق یافته‌های توصیفی پژوهش، بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از جامعه نمونه، تعداد پاسخگویان مرد (۲۸) نفر با (۹۳/۳۳) درصد و تعداد پاسخگویان زن (۲) نفر با (۶/۶۶) درصد بوده است. همچنین افراد مورد مطالعه از لحاظ سن به (۳) گروه سنی، (۲۶ تا ۳۵) سال، (۴۶ تا ۵۵) سال و (۵۵ تا ۶۵) سال تقسیم‌بندی شده است. با توجه به نتایج به‌دست‌آمده بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی (۲۶ تا ۳۵) سال است که شامل (۱۸) نفر بوده و حدود (۰/۶۰) درصد را به خود اختصاص داده است و کمترین

فراوانی نیز مربوط به گروه سنی (۵۶ تا ۶۵) سال با مقدار فراوانی (۶) نفر و (۰/۱۰) درصد می‌باشد. افزون بر این، در ارتباط با میزان تحصیلات افراد مورد مطالعه، افراد در (۳) گروه کارشناسی، کارشناسی ارشد و در نهایت دکتری طبقه‌بندی شده‌اند. بر اساس نتایج، بیشترین میزان پاسخگویان مربوط به گروه کارشناسی ارشد با تعداد (۱۹) نفر و حدود (۶۳/۳۳) درصد می‌باشد و کمترین میزان مربوط به گروه کارشناسی با فراوانی (۲) نفر و حدود (۶/۶۶) درصد است.

یافته‌های استنباطی

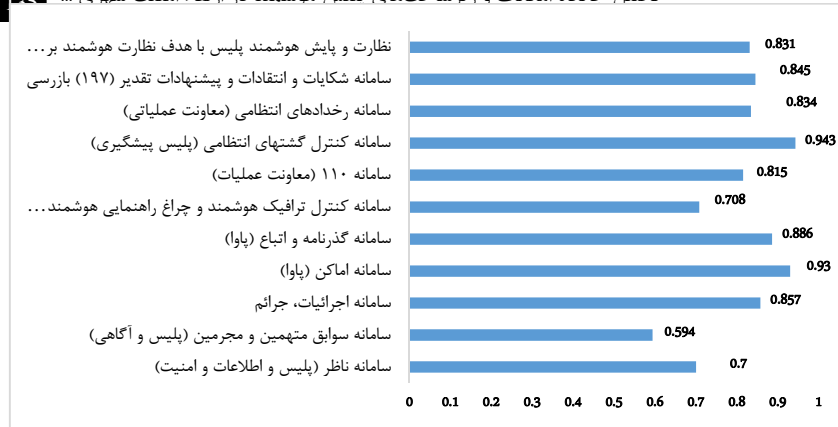
در این پژوهش برای تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری، از رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شده است. متغیر مستقل با متغیر وابسته (امنیت شهری) دارای رابطه معناداری در سطح ($P=0/05$) می‌باشد. در اولین گام سامانه ناظر (پلیس و اطلاعات و امنیت) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۷۰) و ضریب تعیین برابر با (۰/۵۴) به دست آمد. در گام دوم سامانه سوابق متهمین و مجرمین (پلیس و آگاهی) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۵۹) و ضریب تعیین برابر با (۰/۳۵) به دست آمد. در گام سوم سامانه اجرائیات، جرائم وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۸۵) و ضریب تعیین برابر با (۰/۷۳) به دست آمد. در گام چهارم سامانه اماکن (پاوا) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۹۳) و ضریب تعیین برابر با (۰/۸۶) به دست آمد. در گام پنجم سامانه گذرنامه و اتباع (پاوا) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۸۸) و ضریب تعیین برابر با (۰/۷۸) به دست آمد. در گام ششم سامانه کنترل ترافیک هوشمند و چراغ راهنمایی هوشمند (راهور) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۷۰) و ضریب تعیین برابر با (۰/۵۰) به دست آمد. در گام هفتم سامانه (۱۱۰) (معاونت عملیات) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۸۱) و ضریب تعیین برابر با (۰/۶۶) به دست آمد. در گام هشتم سامانه کنترل گشت‌های انتظامی (پلیس پیشگیری) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۹۴) و ضریب تعیین برابر با (۰/۸۱) به دست آمد. همچنین در گام نهم سامانه رخدادهای انتظامی (معاونت عملیاتی) وارد معادله شد و مقدار ضریب

همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۸۱) و ضریب تعیین برابر با (۰/۸۷) به‌دست آمد. در گام دهم، سامانه شکایات و انتقادات و پیشنهادهای تقدیر (۱۹۷) بازرسی وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۸۴) و ضریب تعیین برابر با (۰/۸۱) به‌دست آمد. در گام یازدهم نظارت و پایش هوشمند پلیس با هدف نظارت هوشمند بر کلانتری‌های سامانه (۷۱۲) (پلیس پیشگیری) وارد معادله شد و مقدار ضریب همبستگی چندگانه R برابر با (۰/۸۳) و ضریب تعیین برابر با (۰/۸۱) به‌دست آمد.

جدول شماره (۲). نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه.

مقدار t	Beta	سطح F معناداری	R ² تعدیل‌شده	R ²	R	امکانات و زیرساخت‌های هوشمند پلیس
۳/۸۰۰	۰/۷۰۰	۰/۰۰۱	۰/۵۳۰	۰/۵۴۱	۰/۷۰۰	سامانه ناظر (پلیس و اطلاعات و امنیت)
۶/۳۴۵	۰/۸۲۰	۰/۰۰۰	۰/۳۰۷	۰/۳۵۳	۰/۵۹۴	سامانه سوابق متهمین و مجرمین (پلیس و آگاهی)
۶/۳۳۶	۰/۸۵۷	۰/۰۰۰	۰/۷۱۶	۰/۷۳۵	۰/۸۵۷	سامانه اجرائیات، جرائم
۹/۴۵۹	۰/۹۳۰	۰/۰۰۰	۰/۸۵۵	۰/۸۶۵	۰/۹۳۰	سامانه اماکن (پاوا)
۷/۱۴۵	۰/۸۸۰	۰/۰۰۰	۰/۷۶۹	۰/۷۸۵	۰/۸۸۶	سامانه گذرنامه و اتباع (پاوا)
۳/۷۵۶	۰/۷۰۸	۰/۰۰۲	۰/۴۶۶	۰/۵۰۲	۰/۷۰۸	سامانه کنترل ترافیک هوشمند و چراغ راهنمایی هوشمند (راهور)
۵/۲۵۵	۰/۸۱۵	۰/۰۰۰	۰/۶۴۰	۰/۶۶۴	۰/۸۱۵	سامانه ۱۱۰ (معاونت عملیات)
۷/۸۱۱	۰/۹۰۲	۰/۰۰۰	۰/۸۰۰	۰/۸۱۳	۰/۹۴۳	سامانه کنترل گشت‌های انتظامی (پلیس پیشگیری)
۷/۴۳۵	۰/۹۲۳	۰/۰۰۰	۰/۸۷۴	۰/۸۲۱	۰/۸۳۴	سامانه رخدادهای انتظامی (معاونت عملیاتی)
۶/۶۵۷	۰/۹۳۲	۰/۰۰۰	۰/۸۱۰	۰/۸۱۱	۰/۸۴۵	سامانه شکایات، انتقادات و پیشنهادهای تقدیر (۱۹۷) بازرسی
۶/۶۵۴	۰/۸۷۵	۰/۰۰۰	۰/۸۳۲	۰/۸۱۰	۰/۸۳۱	نظارت و پایش هوشمند پلیس با هدف نظارت هوشمند بر کلانتری‌های سامانه ۷۱۳ (پلیس پیشگیری)

تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهر ...

شکل شماره (۴). نتایج حاصل از رگرسیون چندگانه.

همچنین نتایج آزمون کای اسکویر برای تعیین تأثیر و ارتباط بین امکانات و زیرساخت‌های هوشمند پلیس و امنیت شهر سمنان با توجه به جدول شماره (۳)، با مقدار کای اسکویر به دست آمده در تمامی متغیرها و سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰)، نشان از ارتباط معنادار و مثبت بین جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و ارتقاء امنیت شهر سمنان دارد.

جدول شماره (۳). نتایج آزمون کای اسکویر جهت تعیین تأثیر و ارتباط امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و امنیت.

امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند	کای اسکویر	وی	سطح
کرامرز معناداری			
سامانه ناظر (پلیس و اطلاعات و امنیت)	۳۶/۵۶	۰/۷۶۵	۰/۰۰۰
سامانه سوابق متهمین و مجرمین (پلیس و آگاهی)	۳۳/۴۵	۰/۶۵۴	۰/۰۰۰
سامانه اجرائیات، جرائم	۲۶/۷۴	۰/۵۹۸	۰/۱
سامانه اماکن (پاوا)	۳۲/۵۶	۰/۸۳۲	۰/۰۰۰
سامانه گذرنامه و اتباع (پاوا)	۲۴/۶۵	۰/۶۲۱	۰/۰۰۰
سامانه کنترل ترافیک هوشمند و چراغ راهنمایی هوشمند (راهور)	۲۵/۶۵	۰/۶۳۲	۰/۰۰۱
سامانه ۱۱۰ (معاونت عملیات)	۲۶/۷۴	۰/۶۸۷	۰/۰۰۰
سامانه کنترل گشتهای انتظامی (پلیس پیشگیری)	۳۵/۷۶	۰/۸۹۳	۰/۰۰۰
سامانه رخدادهای انتظامی (معاونت عملیاتی)	۳۲/۸۷	۰/۷۶۲	۰/۰۰۰
سامانه شکایات، انتقادات و پیشنهادات تقدیر (۱۹۷) بازرسی	۳۷/۸۹	۰/۶۳۴	۰/۰۰۰
نظارت و پایش هوشمند پلیس با هدف نظارت هوشمند بر کلانتری‌های سامانه	۳۷/۹۱	۰/۶۱۲	۰/۰۰۰

سطح	وی	کای اسکویر	امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند
۰/۰۰۰	۰/۷۵۴	۳۸/۹۳	۷۱۳ (پلیس پیشگیری)
۰/۰۰۰	۰/۷۵۴	۳۸/۹۳	سامانه ناظر (پلیس و اطلاعات و امنیت)
۰/۰۰۰	۰/۷۰۲	۳۸/۷۴	سامانه سوابق متهمین و مجرمین (پلیس و آگاهی)

جدول شماره (۴). تحلیل آماری واریانس یک‌طرفه (Anova) مربوط به امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و امنیت.

متغیر	منبع تغییر	ss	Ms	Df	f	Sig
امنیت شهر سمنان	بین گروهی	۴۳۲/۷۸۹۴	۹۸/۸۹۵	۳۰	۷/۷۸۹	۰/۰۰۳
	درون گروهی	۴۵۳/۹۸۵۴	۹۲/۷۶۵	۳۰		

داده‌های حاصل از جدول شماره (۴)، ناشی از تحلیل آزمون F برای بررسی ارتباط بین دو متغیر مطرح‌شده، نشانگر آن است که مقدار محاسبه‌شده برای امنیت شهر سمنان (۷/۷۸۹)، با درجه آزادی (۳۰) در سطح (۹۵) درصد، کوچک‌تر از (۰/۰۵) است و این نشانگر تأثیر مثبت و معنادار امکانات پلیس هوشمند بر امنیت شهری در سمنان می‌باشد.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، شرط لازم برای حیات و زندگی شهر سمنان امنیت است و هر چه این شهر ضریب ایمنی بیشتری داشته باشند، میزان تعاملات و مناسبات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در این شهر نیز بیشتر خواهد بود؛ اما شهر سمنان با تمام امکانات جدید، همانند گذشته نمی‌تواند آرامش و امنیت شهروندان را تأمین کند. از سوی دیگر امروزه دیگر نمی‌توان این شهر را با روش سنتی مدیریت شهری کنترل و مدیریت کرد؛ بنابراین در سال‌های اخیر بسیاری از سازمان‌های شهری از جمله سازمان پلیس را به استفاده از سامانه‌های دیجیتال و هوشمند ترغیب کردند. نیروی انتظامی به‌عنوان اصلی‌ترین تأمین‌کننده امنیت داخلی از یک‌سو بایستی انتظارات، توقعات و مطالبات بر حق جامعه را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد تا بتواند نسبت به تأمین آن‌ها اقدام کند و از سوی دیگر سازمان و ساختار خود را در ابعاد فناوری سخت‌افزار و نرم‌افزار متناسب با تغییر و تحولات جامعه متحول کند. پس از تأکید فراوان به مسائل امنیتی و نگرانی‌های ناشی از این مسئله در شهر سمنان، بسیاری از مدیران شهری به دنبال یافتن و اتخاذ راه‌حلی برای استفاده از مزایای فناوری‌های شهر هوشمند هستند؛ بنابراین امروزه، تأمین امنیت فضاهای عمومی شهر سمنان به دلایلی مانند به‌صرفه‌بودن

در مقایسه با حضور فیزیکی پلیس، احساس دیده‌شدن و در نتیجه افزایش میزان امنیت، کاهش جرم و جنایت و ناامنی، با امکانات و زیرساخت‌های هوشمند پلیس انجام می‌شود. همچنین بر اساس نتایج به‌دست‌آمده در هر دو آزمون، سامانه کنترل گشت‌های انتظامی (پلیس پیشگیری) با بیشترین میزان $R(0/943)$ و بیشترین میزان وی کرامرز $(0/893)$ ، دارای بیشترین ارتباط معنادار بین امکانات و ارتقاء امنیت شهر سمنان می‌باشد. آنچه در حال حاضر در شهر سمنان، در سطح بخش‌ها و محله‌ها به‌عنوان حضور ملموس و مستمر پلیس دیده و شناخته می‌شود، گشت‌های پلیس هستند که به جزء موارد خاص، اغلب از کارکنان و امکانات کلانتری و یا پاسگاه مربوط به همان بخش از محله، می‌باشند. لازم به ذکر است سامانه کنترل هوشمند گشت‌های انتظامی، با هدف نظارت بر عملکرد گشت‌های پلیس و کنترل وضعیت وسایل نقلیه، راه‌اندازی شده است. ارتقاء توانمندی پلیس و اشاعه و ترویج فرهنگ استفاده از روش‌های مدرن و استاندارد در مأموریت‌ها، نمایش برخط و غیرخط موقعیت جغرافیایی متحرک‌ها (اعم از خودرو و موتورسیکلت)، از اهداف راه‌اندازی این سامانه هستند. همچنین قابل‌ذکر است که گزارش‌گیری از سوابق حرکت متحرک‌ها روی نقشه جغرافیایی، برنامه‌ریزی مدیریتی در نحوه چینش و آرایش نیروهای پلیس برای اجرای طرح‌های مهار و سرعت در ارجاع نزدیک‌ترین واحدهای گشتی (۱۱۰) و اعزام سریع به محل، از دیگر اهداف این سامانه می‌باشند.

نتیجه‌گیری

امنیت به‌عنوان یکی از نیازهای اساسی در ساختار شهری به شمار می‌آید که با گسترش روند شهرنشینی و افزایش تراکم جمعیتی، اهمیتی مضاعف می‌یابد. بدیهی است که با برقراری احساس امنیت در میان شهروندان، نمی‌توان انتظار داشت که بهبود و رشد در ساختار شهری فراهم شود. احساس امنیت، موجب اعتماد به نفس شهروندان شده و در نتیجه به‌مثابه سرمایه انسانی-اجتماعی، قادر خواهد بود در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی نقش بایسته خود را ایفا کند. در همین حال احساس امنیت در شهروندان موجب اعتماد به کارگزاران نظام شده و امکان مشارکت هر چه بیشتر آنان، برای کمک به امنیت را فراهم خواهد آورد. از سویی دیگر، وجود نیروی انتظامی

می‌بایست احساس امنیت را در آحاد مردم به وجود بیاورد. پلیس در واقع مطهر اقتدار ملی است که در دولت متجلی است و اگر پلیس بتواند با قدرت روحی‌اش، با توانایی علمی‌اش، با پیگیری‌اش، با مناعتش و ... بر متخلف غالب بیاید، مردم احساس عزت می‌کنند. نیروی انتظامی علاوه بر اقتدار ظاهری، باید با برقراری ارتباط صمیمی با مردم، اقتدار معنوی را بیش‌ازپیش تقویت کند. یکی از مسائل روزافزون در ارتقاء امنیت شهری بحث امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند می‌باشد؛ بنابراین در پژوهش حاضر، به بررسی و تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری پرداخته شده است. در این راستا در پژوهش حاضر، در راستای تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های هوشمند پلیس در ارتقاء امنیت شهری، از رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شده است. متغیر مستقل با متغیر وابسته (امنیت شهری) دارای رابطه معناداری در سطح $(P=0/05)$ است. همچنین نتایج آزمون کای اسکویر برای تعیین تأثیر و ارتباط بین امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و امنیت شهر سمنان با مقدار کای اسکویر به‌دست‌آمده در تمامی متغیرها و سطح معناداری به‌دست‌آمده $(0/000)$ ، نشان از ارتباط معنادار و مثبت بین جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند و ارتقاء امنیت شهر سمنان دارد. همچنین بر اساس نتایج به‌دست‌آمده در هر دو آزمون، سامانه کنترل گشت‌های انتظامی (پلیس پیشگیری) با بیشترین میزان R $(0/943)$ و بیشترین میزان وی کرامرز $(0/893)$ ، بیشترین ارتباط معنادار بین این امکانات و ارتقاء امنیت شهر سمنان وجود دارد. سامانه کنترل گشت‌های انتظامی (پلیس پیشگیری)، توان و سرمایه‌های پلیسی را به سمت نیازهای واقعی مردم سوق داده و موجب جلوگیری از هرز رفتن توان و سرمایه‌های موجود است. فرماندهان و مدیران با استفاده بهینه از این سامانه و بهره‌برداری مناسب از امکانات موجود و فناوری پیشرفته، متناسب با وضعیت جرم‌خیزی، مشکلات و معضلات امنیتی و انتظامی حوزه استحفاظی خود قادر خواهند بود با تصمیمات و اعمال روش‌های مناسب برای مقابله با مجرمان، به‌منظور کاهش جرائم و در نتیجه برقراری امنیت بیشتر و افزایش احساس امنیت برای شهروندان گام‌های مؤثری بردارند.

همچنین داده‌های حاصل از تحلیل آزمون F به‌منظور بررسی ارتباط بین دو متغیر مطرح‌شده، نشانگر آن است که مقدار محاسبه‌شده برای امنیت شهر سمنان $(7/789)$ ، با

درجه آزادی (۱۰) در سطح (۹۵) درصد، کوچک‌تر از (۰/۰۵) می‌باشد؛ و این نشانگر تأثیر مثبت و معنادار امکانات پلیس هوشمند بر امنیت شهری در سمنان می‌باشد.

این پژوهش با نتایج پژوهش تره‌باری و تره‌باری (۱۳۹۵) که نشان دادند، سرمایه‌گذاری ملی، منطقه‌ای و شهری در مراکز کنترل و مدیریت ترافیک جدید و به‌روز برای ایجاد بانک‌های اطلاعاتی از داده‌های مؤثر بر جریان ترافیک شهری و استفاده بهینه از این داده‌ها به‌منظور بهبود وضعیت حمل‌ونقل مسافری و باری و کاهش تلفات جاده‌ای و شهری است؛ همسو می‌باشد. همچنین با نتایج فولادبند که نشان داد شهروند الکترونیک با استفاده از دانش و مهارت کافی در زمینه مقابله با آسیب‌پذیری‌های امنیتی، به‌خوبی می‌تواند از امکانات شهر الکترونیک استفاده کند و کاهش جرم را در پی داشته باشد؛ هم‌راستا است. نتایج پژوهش‌های اوزیک (۲۰۱۶) که نشان داد فناوری اطلاعات و ارتباطات به بخش ضروری زندگی مدرن تبدیل شده است؛ و ما در اداره زندگی شخصی خود، جامعه، اجرای فرآیندهای کسب‌وکار و زیرساخت‌های مهم تا حد زیادی به زیرساخت اطلاعات و ارتباطات وابسته هستیم؛ و فلایت (۲۰۱۶) که نتیجه گرفت که ارزیابی شواهد و مطالعه موردی از آمستردام این احتمال وجود دارد که به دلیل وجود دوربین مداربسته در یک مکان، مکان انجام جرم نیز تغییر یابد، به‌عنوان مثال تجاوز، زدوخوردهای خیابانی و سرقت اتومبیل به مکان‌هایی با پتانسیل وقوع جرم بالا جابه‌جایی قابل توجهی داشته‌اند؛ همسو می‌باشد.

پیشنهادها

- ✓ برگزاری جلسات مکرر با حضور نهادهای مردمی در راستای شناخت مشکلات و استفاده حداکثری از پتانسیل اجتماعی؛
- ✓ استفاده از توان رسانه‌های جمعی و ارتباطی در پیشبرد اهداف پلیس هوشمند در سطح شهر سمنان؛
- ✓ پایش میدانی دوره‌ای و مکرر برای شناخت نقاط جرم‌خیز شهر سمنان و استفاده از سامانه‌های هوشمند به‌منظور کنترل این مناطق؛

تولید محتوا و فیلم‌های آموزشی در سطح رسانه‌های شهر سمنان به‌منظور شناخت و آگاهی مردم در مورد پلیس هوشمند و ارتقاء مشارکت شهروندان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

- احمدیان، مجتبی؛ عظیمی‌نیا، بابک (۱۳۹۵). ساختمان‌های هوشمند BMS حرکتی به‌منظور ارتقاء امنیت شهری. اولین همایش بین‌المللی و دومین همایش ملی معماری و شهرسازی هویت‌گرا. مشهد: موسسه بین‌المللی معماری، شهرسازی مهرآز شهر.
- اسماعیل‌زاده، حسن؛ فنی، زهره؛ عبدلی، سیده فاطمه (۱۳۹۸). هوشمندسازی، رویکردی در تحقق توسعه پایدار شهری، مورد مطالعه منطقه ۶ تهران. پژوهش‌های جغرافیای انسانی، مقاله (۹)، دوره (۵۱)، شماره (۱)، ص (۱۴۵-۱۵۷).
- اشنایدر، ریچارد؛ کیچن، تد (۱۳۸۷). برنامه‌ریزی (شهری) برای پیشگیری از جرم، ترجمه: فرزانه سجودی. تهران: نشر میزان.
- تره‌باری، مسعود؛ تره‌باری، سعید (۱۳۹۵). کاربرد سامانه‌های هوشمند حمل‌ونقل شهری در تأمین ایمنی و امنیت عابران پیاده. دومین کنفرانس بین‌المللی یافته‌های نوین پژوهشی در مهندسی عمران، معماری و مدیریت شهری، کنفدراسیون بین‌المللی مخترعان جهان (IFIA). تهران: دانشگاه جامع علمی کاربردی.
- جیکوبز، جین (۱۳۸۶). مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی، ترجمه حمیدرضا پارسی و آرزو افلاطونی. تهران: دانشگاه تهران.
- حسین‌زاده، محمد؛ محصل افشاری، سمیه؛ شیخ نجفی، سهیلا (۱۳۹۴). مدیریت و فناوری‌های نوین در ارتقاء امنیت شهری. همایش ملی نگاهی نو به شهرسازی، امنیت و پیشگیری از وقوع جرم در فضاهای شهری تبریز، شهرداری کلان‌شهر تبریز. تبریز: دادگستری کل استان آذربایجان شرقی.
- دادخواه، محسن؛ قلعه‌نویی، محمود؛ بهزادفر، مصطفی (۱۳۹۴). ارتقاء امنیت در شهرهای کنونی مبتنی بر نظریه شهر هوشمند، همایش ملی نگاهی نو به شهرسازی، امنیت و پیشگیری از وقوع جرم در فضاهای شهری، تبریز، شهرداری کلان‌شهر تبریز.
- سلطانی، سمیه؛ محروقی، حمیدرضا؛ حسینی‌سنو، سیدامین (۱۳۹۵). معرفی فناوری‌های شهر هوشمند و بررسی چالش‌های امنیت سایبری آن‌ها. اولین کنفرانس ملی شهر هوشمند. قم: شرکت مشاوران شهر هوشمند.
- سلطانی، لیلا؛ بیک محمدی، حسن؛ حیدری، سمیه (۱۳۹۵). تحلیل فضایی احساس امنیت در محله‌ها مختلف شهری (مطالعه موردی، شهر قدس). پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، دوره (۵)، شماره (۳)، ص (۸۷-۱۰۴).

- سازمان آردبیلی، مرجان؛ حمیدی، حجت‌الله؛ زاهدی، محمدهادی (۱۳۹۷). مروری بر چالش‌ها، خطرات و امنیت سایبری در شهرهای هوشمند. دومین کنفرانس بین‌المللی تحولات نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری. تهران: موسسه آموزش عالی علامه خویی (ره).
- شریعتی، سعید (۱۳۸۴). بررسی احساس امنیت عمومی در استان خراسان. مشهد: پژوهشکده اقبال، جهاد دانشگاهی مشهد.
- صالحی، اسماعیل (۱۳۸۷). ویژگی‌های محیطی فضاهای شهری امن. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقاتی و معماری.
- صانعی، پرویز (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی ارزش‌ها. تهران: انتشارات جار.
- صنعتی، پدram (۱۳۹۷). امنیت و حریم خصوصی در برنامه‌های کاربردی شهر هوشمند: چالش‌ها و راهکارها، کنگره بین‌المللی علوم مهندسی و توسعه شهری پایدار، دانشگاه پلی تکنیک دانمارک.
- فرجی‌راد، خدر؛ سلیمی سبحان، محمدرضا؛ صیفی، حسین (۱۳۹۶). طراحی سامانه مدیریت هوشمند خودروهای پلیس، فصلنامه مطالعات مدیریت ترافیک، شماره (۴۶)، ص (۸۷-۱۱۶).
- فولادبند، زهره (۱۳۸۶). شهر الکترونیک، امنیت اطلاعات و شهروندان، اولین کنفرانس بین‌المللی شهر الکترونیک. تهران: جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران.
- قرآن کریم، سوره نحل، آیه (۱۱۲).
- کارمونا، ماتيو؛ هیت، تیم؛ تنر، اک؛ تیسدل، استیون (۱۳۸۸). مکان‌های عمومی، فضاهای شهری، ترجمه فریبا قرائی، مهشید شکوهی، زهرا اهری و اسماعیل صالحی. تهران: دانشگاه هنر.
- کریمی‌خوزانی، علی؛ جاپلقیان، غلام (۱۳۹۳). تبیین و بررسی ویژگی‌ها، روش اجرایی و دلایل شکل‌گیری پلیس هوشمند به‌عنوان پارادایم جدید خدمات پلیسی. نشریه توسعه انسانی پلیس، شماره (۴۸)، ص (۱۳۷-۱۵۸).
- کامران، حسن، شعاع برآبادی، علی (۱۳۸۹). بررسی امنیت شهری در شهرهای مرزی مطالعه موردی؛ شهر تایباد. نشریه جغرافیا، دوره (۸)، شماره (۲۵)، ص (۲۵-۴۶).
- لک، بهزاد، جوادیان، رضا (۱۳۹۰). تأثیر زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در توانمندسازی کارکنان پلیس. نشریه توسعه مدیریت و منابع انسانی و پشتیبانی، دوره (۶)، شماره (۱۹)، ص (۳۱-۶۰).
- مرادی، مرتضی؛ مهرانی، کامینه؛ برومند، مجتبی (۱۳۸۹). بررسی عوامل مؤثر بر پذیرش فناوری اطلاعات از سوی نیروهای پلیس. نشریه توسعه انسانی پلیس، دوره (۷)، شماره (۲۸)، ص (۷۷-۹۳).

تحلیل جایگاه امکانات و زیرساخت‌های پلیس هوشمند در ارتقاء امنیت شهری ... 143
هاسمی، سیده‌راضیه؛ یوسفی بهلولی، محمد (۱۳۹۱). تأثیر امنیت فضای شهری در توسعه پایدار
شهرهای مرزی، نمونه موردی: شهر زاهدان. همایش ملی شهرهای مرزی و امنیت، چالش‌ها و
رهیافت‌ها، زاهدان.

- Anastasia, S. (2012). The concept of smart cities; towards community development? Networks and communication studies. 26.
- Bifulco, F., Tregua, M., Amitrano, C. C., and D'Auria, A. (2016) ICT and sustainability smart cities management, International Journal of Public Sector Management. 29, 132-147.
- Cutler, D., E. Glaeser and J.Vigdor, (2010), the Rise and Decline of the American Ghetto National Bureau of Economic Research, Working Paper 5881, Cambridge , MA.
- Flight, S. (2016), Heerwaarden, Y. Soomeren, P. Does CCTV Displace Crime? An Evaluation of the Evidence and a Case Study from Amsterdam, Gepubliceerd in "CCTV" Martin Gill (Ed). PP 1-13.
- Ivezic, Marin, (2016), Cyber – A necessary pillar of Smart Cities, EY in India for our inaugural India Security Conference 2016.
- Kuan Zhang, Jianbing Ni, Kan Yang, Xiaohui Liang, Ju Ren, and Xuemin (Sherman) Shen, (2017), Security and Privacy in Smart City Applications: Challenges and Solutions, Enabling Mobile and Wireless Technologies for Smart Cities: Part 1, pp 1-8.
- Lacinak, R, Maros, J, (2017), Smart city, Safety and Security, Procedia Engineering 19, PP522- 527
- Neirotti, P, DeMarco, A, Corinna, A, Cagliano, Mangano, G, Scorrano, F, (2014), Current Trends in Smart City Initiatives: Some Stylised Facts," Cities, Vol. 38, pp 25-36.
- Nunn, S. & Quinet, K. (2002) Evaluating the Effects of Information Technology on Problem-Oriented Policing, Evaluation Review, 26, 81-108.
- Ochsen, C. (2010), Crime and labor market policy in Europe, International Review of Law and Economics 30,pp 52-61.
- Rickman, Stephen, James "Chips" Stewart & Erica, Dimitrov (2013). Policing: Addressing the Twenty-First Century Need for a New Paradigm in Policing.

پښتو ښکته علمون انساني و مطالعات فرېښتې
پرتال جامع علمون انساني